

Opening

In 1970 ging een tv-programma van start dat miljoenen mensen anders naar het geloof deed kijken:

Hour of Power. Dit is de dag die de Here heeft gemaakt. Laten we ons verheugen. Nog altijd laat Hour of Power een nieuw geluid voor een nieuwe generatie horen. Als je op God vertrouwt, kan niks je tegenhouden. Want wat uw omstandigheden en problemen ook zijn dit moment kan uw uur van kracht zijn.

Samenzang - Joyful, Joyful

Vreugde, vreugde, louter vreugde is bij U van eeuwigheid.

Schepper, die 't heelal verheugt en bron van eeuw'ge vreugde zijt.

Gij, die woont in licht en luister drijf de schaduwen uiteen hij, die zoekend

Dooit in 't duister vindt het licht bij U alleen. Amen! Amen! Amen!

Welkomstwoord door Bobby Schuller en Hannah Schuller

Dit is de dag die God heeft gemaakt. Daarover zullen wij ons verheugen. Welkom, familie. Wij houden van jullie. Wij dienen een grote God. Geef de mensen in uw buurt een hand en zeg: God houdt van u en ik ook. Fijn dat u er bent. In Shepherd's Grove geloven wij in de waarde van elke mens. Laten wij bidden.

Gebed

Heer, dank U dat wij hier bijeen zijn. Het leven kan zwaar zijn. Velen zijn hier gekomen met zorgen, angsten, zware lasten. Wij reiken ze U aan en zeggen: neem ze over. Vorm ons naar het voorbeeld van Jezus. Wij danken U. Dit bidden wij in zijn naam.

Solozang - Emily Reed - The Lord is My Light

De Heer is mijn licht en mijn heil

Voor wie zou ik vrezen?

Voor wie zou ik vrezen?

De Heer is de kracht van mijn leven

De Heer is de kracht van mijn leven

Voor wie zou ik vrezen?

Ofschoon mij een leger belegerde mijn hart zou niet vrezen

Ofschoon een oorlog opstond, ik vertrouw op Hem

Want ten dage van het kwaad bergt Hij mij in zijn hut

In het verborgene van zijn tent bergt Hij mij

Hij plaatst mij hoog op een rots

De Heer is mijn licht en mijn heil

Voor wie zou ik vrezen?

Voor wie zou ik vrezen?

De Heer is de kracht van mijn leven

De Heer is de kracht van mijn leven

Voor wie zou ik vrezen?

Voor wie zou ik vrezen?

De Heer is mijn licht, mijn licht

Schriftlezing - 1 Samuel 16:6-13 door Hannah Schuller

Luistert u ter voorbereiding op de preek naar Gods Woord in 1 Samuel. Bij hun aankomst viel zijn oog meteen op Eliab en hij zei bij zichzelf: Hij die daar klaarstaat is vast en zeker degene die de Heer wil zalven. Maar de Heer zei tegen Samuël: Ga niet af op zijn voorkomen en zijn rijzige gestalte. Ik heb hem afgewezen. Het gaat niet om wat de mens ziet. De mens kijkt naar het uiterlijk maar de Heer kijkt naar het hart. Toen riep Isaï Abinadab en stelde hem aan Samuël voor, maar die zei: Ook hem heeft de Heer niet gekozen. Isaï stelde Samma voor maar weer zei Samuël: Ook hem heeft de Heer niet gekozen. Zo stelde Isaï zijn zeven zonen aan Samuël voor maar telkens zei Samuël dat dit niet degene was die de Heer gekozen had. Zijn dit alle zonen die u heeft? vroeg hij. Nee, zei Isaï, de jongste is er niet bij. Die hoedt de schapen en de geiten. Samuel zei: Laat hem halen. We beginnen niet aan de maaltijd voor hij er is. Isaï liet hem halen. Het was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen. En de Heer zei: Hem moet je zalven. Samuël nam de hoorn met olie en zalfde hem te midden van de broers. Van toen af aan was David doordrongen van de Geest van de Heer. De wereld heeft u nodig. U heeft belangrijke, unieke gaven die onze wereld nodig heeft. Amen.

Duet - Emily & Johann Reed - Holy Spirit, Living Breath of God

Heilige Geest, levende adem Gods

Blaas mijn levende ziel nieuw leven in

Laat het aanzijn van de opgestane Heer

Mijn hart vernieuwen

En mij heel maken

Laat uw Woord in mij tot leven komen

Geef me geloof voor wat ik niet kan zien

Laat me vurig naar uw zuiverheid

Verlangen

Heilige Geest, adem mij nieuw leven in

Heilige Geest, kom in mij wonen

Laat uw vreugde stralen in alles wat ik doe

Liefde genoeg om iedere zonde te bedekken

In elke gedachte, daad en opstelling

Vriendelijkheid voor de grootste en de minste

Zachtmoedigheid die de weg naar vrede wijst

Maak mijn streven tot werken van genade

Adem Gods, toon Christus in al wat ik doe

Heilige Geest sinds God de aarde schiep

Die leven gaf aan al wat God creëerde

Toon uw macht nogmaals hier op aarde

Laat uw kerk smachten naar uw wegen

Laat de geur van ons gebed opstijgen

Leid ons op de weg naar opoffering

Opdat dan het gezicht van Christus

Aan heel de wereld helder verschijnt

Heilige Geest, levende adem Gods

Blaas mijn gewillige ziel nieuwe adem in

Pastoraal gebed met Chad Blake

Gemeente, bidt u met mij? Vader, wij bidden het gebed dat Jezus ons leerde.

Onze Vader, die in de hemelen zijt. Uw naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking maar verlos ons van de boze. Want uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen.

Koorzang - Psalm of New Beginnings

Verheugd was ik toen ik hoorde

Verheugd was ik toen ik hoorde

Wij gaan naar het huis wij gaan naar het huis

Wij gaan naar het huis van de Heer

Hef op, poorten, uw hoofden omhoog

Hef uw harten omhoog o gij mensen

Hef op, poorten, uw hoofden omhoog

En de Koning vol majesteit

De Koning vol majesteit zal binnengaan

Het is de Heer, de Heer van de hemelse machten

Ga met een danklied zijn poorten binnen

Kom voor zijn troon met lofgezing

De Heer is vol genade en ere

De standvastige liefde van God duurt voor eeuwig

Verheug, geef dank en zing

Zing een nieuw lied met een visie

Zing een nieuw lied van gena

Zing een lied van geloof en wijsheid

Zing een nieuw lied waar ik sta

Geef ons stemmen om te aanbidden

Geef ons harten vol leven en vrij

In deze plaats waar we opnieuw beginnen

God van genade, begin bij mij

Leid ons voort om U te volgen,

Hoop te geven in de nacht

Maak ons dienstbaar voor uw Koninkrijk

Dat Gods licht door ons wordt gebracht

Roept U ons, God van belofte

Ja, wij volgen, ja, wij gaan

Maak uw gemeente een levend getuige

Hemels teken in ons bestaan

Roep ons dan, leid ons voort, God van licht

Proclamatie met Bobby Schuller

Houd uw handen zo, in een ontvangend gebaar en zeg met mij:

Ik ben niet wat ik doe of wat ik heb. Ik ben niet wat mensen over me zeggen.

Ik ben Gods geliefde kind. Dat is wie ik ben. Dat kan niemand me afnemen.

Ik hoef me geen zorgen te maken of te haasten.

Ik mag vertrouwen op mijn vriend Jezus en zijn liefde delen met de wereld.

Uitleg Bobby over het dragen van de toga.

U mag gaan zitten.

Zoals u ziet heb ik een toga aan. Daar wil ik allereerst iets over zeggen. Toen ik tot predikant werd gewijd kwam een aantal gelovige mannen om mij heen staan. Mijn vader leidde de dienst. Zij legden mij de handen op en baden voor mij. Ik droeg toen deze toga. Zo'n toga geeft aan dat de spreker door zijn of haar gemeenschap in het ambt bevestigd is, een opleiding heeft genoten en is voorbereid op die taak voor God. Deze toga heeft zijn oorsprong in de Hervormde kerk voor de gewijden in Zijn diens die Gods Woord uit mogen dragen en de sacramenten. Hij wordt al eeuwenlang gedragen door Nederlands-hervormde predikanten. Ik draag hem vooral omdat ik geworteld wil zijn in iets diepers.

Dat ben ik al, dat zijn wij allemaal. Het is een symbool, niet van mij maar van het ambt dat ik niet heb gecreëerd, maar heb geërfd. Ik doe het, om met Paulus te spreken, tot eer van het ambt waartoe ik ben geroepen. Maar ik draag hem misschien nog meer omdat dit de toga van mijn grootvader is.

Dit is de toga die hij droeg. Als jong predikant zat ik vaak met hem op zijn werkkamer. Jarenlang was hij mijn mentor. Elke donderdag zat ik urenlang bij hem. Hij is twee jaar geleden gestorven. Hij gaf mij deze toga. Hij wilde graag dat ik hem droeg. Neem me niet kwalijk... Ik vind het... Ik vind het niet goed als hij altijd maar in de kast hangt. Neem me niet kwalijk.

Ben ik goed genoeg?

door Bobby Schuller

Jezus zegt in de Bergrede allereerst nadrukkelijk dat alle aanwezigen geroepen zijn, geliefd zijn, dat zij tot veel in staat zijn en waardevol zijn. Terwijl in die tijd juist heel erg gold dat sommigen erbij hoorden en anderen niet. Je hoorde erbij als je dingen op de juiste manier deed, en niet ziek was. Men dacht helaas dat melaatsen of mensen die aan bloedingen leden door God vervloekt waren vanwege de zonde van hun ouders of zo. Er was dus een systeem waarbij de één er wel bij hoorde en de ander niet. Jezus verschijnt ten tonele in Matteüs 5 en houdt daar de zaligsprekingen. Iedereen hoort erbij, zegt Hij. 'Zalig zijn de armen van geest', zegt Hij. Arm van geest zijn is geen deugd. Het betekent dat je geestelijk kapot zit. Zalig wie rouwt, zalig wie zijn leven lang een voetveeg is geweest.

De zalving van David

Hij zegt in Lucas: Gezegend wie arm is, vervolgd wordt, ongewenst is. Tot zulke mensen zegt Jezus: U bent geroepen, God heeft u lief u bent een licht, u bent zout. Daar wil ik even bijilstaan. Veel mensen denken dat God altijd de beste, slimste mensen roept. In 1 Samuel heeft het volk van Israël geen koning. Ze hadden richters en zeiden: God is onze koning. Maar ze willen op een gegeven moment een koning. En dan kiezen ze Saul. Hij oogt als een vorst. Groot, knap, koninklijk. Hij oogt, handelt en klinkt als een koning. Zij kiezen hem. Hij ontpopt zich als tiran, een slecht mens die mensen slecht behandelt. Een vreselijke koning. God zegt tegen Samuel: Ik wijs een nieuwe aan. Ga naar Bethlehem - geheel toevallig - naar de familie van Isaï. Die woont daar. Ga naar zijn huis. Als Samuel arriveert, is iedereen bang. Want profeten brachten niet persé goed nieuws. Kom je ons veroordelen? vragen zij. Nee, zegt hij, wij gaan samen offeren. Dat komt neer op: een feest vieren, waarbij wij een offer aan God brengen. Ik denk dat Samuel dat offeren gebruikte als een soort dekmantel om in de familie rond te kijken, op zoek naar de nieuwe koning. Samuel wordt geleid door de Heilige Geest en moet vaststellen door wat de Heilige Geest hem influistert, wie de nieuwe koning wordt. Isaï presenteert hem allereerst zijn oudste zoon, Eliab. Als Samuel hem ziet, zegt hij volgens de Bijbel: Dit is vast en zeker degene die de Heer wil zalven. Eliab was lang, knap, was de oudste. Hij zag er echt uit als een koning. De Bijbel zegt: Maar de Heer zei tegen Samuël: Ga niet af op zijn voorkomen en zijn rijzige gestalte. Ik heb hem afgewezen. Het gaat niet om wat de mens ziet. De mens kijkt naar het uiterlijk maar de Heer kijkt naar het hart. De Heer kijkt naar het hart. Eén voor één verschijnen de zoons voor Samuel. Telkens denkt hij: dit is hem. En telkens zegt God: Nee, niet hij.

Uiteindelijk heeft hij ze allemaal gezien en vraagt hij aan Isaï: Zijn dit al uw zonen? Ik vind het altijd schokkend, die reactie van Isaï: Hij krabt zich op het hoofd en zegt: Nou ja, David is er nog. Hou dat even vast. Een grote eer, een groot feest in een klein stadje. Een grote gebeurtenis. Als er een evenement is, wil iedereen erheen. Ze hadden David duidelijk gezegd: Blijf uit de buurt, bij de

schapen. Al je broers en ik gaan naar het offerfeest, jij blijft daar. Hij wordt niet uitgenodigd. Hij stelt weinig voor in de ogen van vader en broers. Samuel zegt: We beginnen niet aan de maaltijd voor hij er is. En als David verschijnt, wordt hij gekozen. Vanwege zijn hart. In de Bijbel staat het hart niet voor emotie, maar voor wil. Het staat voor dat waartoe je besluit, voor moed. Ook al ben je niet de grootste, de knapste, de meest Koninklijke je zegt: Ja Heer, ik zal doen waartoe U me roept. Dat is het hart. En David wordt tot koning gezalfd. En toen hij gezalfd werd, kwam Gods Geest over hem en bleef in hem.

God wil jou gebruiken

David was niet volmaakt. Hij maakte veel fouten, was zelfs een moordenaar. Desondanks gebruikte God hem om veel goeds te doen in de wereld. Er is nu geen tijd om er dieper op in te gaan maar het is belangrijk dat wij beseffen dat wij in ons leven allerlei redenen bedenken waarom God ons niet zou kunnen gebruiken. We denken aan onze zonden en tekortkomingen en zeggen telkens: Maar Heer, dat kan ik toch niet? U kent mij toch? Ja, ik ken je door en door, zegt God dan. Je bent mijn geliefde kind. Je hebt alles wat er nodig is. Je bent zout en licht en de wereld heeft je nodig. Dat is vooral wat ik wil overbrengen. Wij hebben het hier vaak over Gods liefde voor ons. Soms lijkt het alsof de wereld er niets mee te maken heeft, ons niet nodig heeft. Jezus zegt dan... Even terug naar het beeld van Jezus op die berg. Er zijn duizenden mensen. Vooral uitschot, vagebonden, schorem - noem maar een paar oude woorden. Hij zegt tot die verschoppelingen, die niet vroom, maar wel sensatiebelust zijn: Jullie zijn licht en jullie zijn zout. Ik wijs er nadrukkelijk op dat Jezus dus niet zegt: Als je in Mij gelooft, word je het licht in de wereld. Je moet natuurlijk in Hem geloven, maar dat is niet wat Hij zegt.

Ook niet: Werk hard en word het zout in de wereld. Hij zegt niet: Als je de Bijbel leest en doet wat Ik zeg, dan word je zout en licht. Wat doet Hij? Hij zegt: Jullie zijn zout. Jullie zijn licht. Zo gaat Jezus te werk.

Hij bidt nooit voor zieken. Hij geneest ze, maar niet door gebed. Tegen een melaatse zegt Hij: Wees rein. Niet: God, wilt U deze melaatse genezen? Wees genezen, zegt Hij gewoon. Hij zegt: 'Lazarus, sta op en wandel.' 'Wees genezen.' 'Ze is niet dood, ze slaapt.' Jezus beveelt, bevestigt.

Jij bent goed genoeg

Hij benoemt wat niet is en dan wordt het werkelijkheid. Vandaar ook mijn stijl van preken. Vaak zeg ik niet: 'wees sterker', maar: 'U bent sterk'. Niet: wees rechtvaardig, maar: In u is de gerechtigheid van Christus. Zo sprak Jezus. Hij zei niet: Word het licht in de wereld, het zout van de aarde. Maar: U bent het licht in de wereld, het zout van de aarde. Dat heet positieve bevestiging. Wat je in iemand ziet, dat zal ook naar buiten komen. Iemand in mijn familie zei altijd dat ik zo onhandig was. Dat ben ik niet maar in haar buurt werd ik het. Dan zei ze weer: Je bent onhandig. Helemaal niet, zei ik dan en stootte een kopje omver of zo. Als mensen slechte dingen over ons zeggen is het zo makkelijk om ons daarnaar te gaan gedragen. Als mensen iets goeds over ons zeggen, haalt dat het beste in ons boven. Positieve bevestiging, daar gaat het om. Daarom zeg ik: God zegt dat nu al over u. Niet dat het zo zal worden, maar dat het er al is. Dat u nu al zout bent en licht. U heeft het in u. Laat het los. Geef het vrij. Geef het aan de wereld. Die heeft uw zout en uw licht nodig. In het Engels zeggen wij dat vaak: He is the salt of the earth. Een prima vent. Maar het gezegde komt van Jezus. Heeft u zich ooit afgevraagd waarom juist zout en niet iets anders? Daar is een goede reden voor. In de oudheid

was zout erg kostbaar. Iedereen had wel zout, maar niet veel. Net als truffels, iets dat je nooit in overvloed hebt. Het smaakte heerlijk, maar was ook van levensbelang. Iedereen die hier zit heeft waarschijnlijk een koelkast. Toen die nog niet bestond, kon je voedsel alleen bewaren door het te zouten. Je kon dingen pekelen met heel zout water. Ook vlees kon je zouten. Een beschaving kan zich alleen ontwikkelen als zij zout heeft. Anders kan er geen voedsel worden bewaard. Zout en water zijn onontbeerlijk. Daardoor wordt zout een kostbaar handelsartikel. En doordat iedereen het nodig heeft, wordt het ook een betaalmiddel. Lange tijd werden Romeinse soldaten met zout betaald. Daar komt het woord 'salaris' vandaan. Aha! denkt u. Zo is er veel meer. 'Salami' is gezouten vlees, 'salade' gezouten groenten en er is nog veel meer. Ik kan nog wel doorgaan.

Kennis is macht

Je moet vooral weten dat Jezus in jou bevestigt hoe waardevol je bent. Je bent uiterst waardevol. Zoals een stad zout nodig heeft om te bestaan, zo heeft de wereld jou nodig. Je bent zo waardevol. Hij zegt: Jullie zijn het zout van de aarde, maar als het zout zijn smaak verliest dient het nergens meer voor en wordt het weggegooid en vertrapt. Vraag je dus af: ben ik mijn smaak verloren? Geef ik ruim baan aan de smaak, het enthousiasme en de waarde die mij maken tot wie ik ben? Je bent zout, wees dus zoutig. Hij zegt ook: je bent licht. Het licht staat voor kennis maar staat in de Bijbel ook voor macht. Het gezegde 'kennis is macht' ging zeker op voor de Griekse en Joodse filosofen. Voor hen stonden kennis en macht gelijk.

Dus het licht zijn is een combinatie van macht en wijsheid of kennis. Hij zegt: Jullie dragen schatten in je mee die zo waardevol zijn. Jullie zijn licht, kracht, zout. Jullie hebben alles wat nodig is om de wereld beter te maken. Je wilt hem beter achterlaten, daartoe ben je geroepen. Een van de mooie dingen uit dit stuk Matteüs is dat degene die het schrijft belastinginner is: het laagste van het laagste. Dat waren dieven, collaboreerden met de Romeinen, zij hoorden er niet bij. Matteüs de belastinginner schrijft over de Bergrede. Hij denkt: Ik ben geen zout, ik ben geen licht. Later komt Jezus op hem af en zegt: Matteüs, volg Mij. Hij weet niet wat hem overkomt. Hij zegt: Ik zal U volgen waar U gaat. Wat een eer.

Misschien denkt ook u: Ik ben geen zout, geen licht. Bobby, je moest eens weten wat een puinhoop ik ervan heb gemaakt. Bobby, ik ben te oud. Ik heb te weinig opleiding. Ik ben te jong. Ik blijf het maar proberen, maar het mislukt voortdurend. Vriend, vriendin, weet dat God over u uitspreekt, dat u zout en licht bent. Uw beste tijd moet nog komen. Geef de hoop niet op. Gooi de dag van morgen niet weg. Goede tijden zijn in aantocht. Amen? U bent zout en licht. Echt waar. U bent zout en licht. Belijd het, verklaar het, geloof het. De wereld heeft u nodig. Misschien zit u in een diep dal.

Kom in actie

Niet lang geleden was ik met Hannah in Zwitserland. Wij hadden dit huisje gezien op Pinterest. En wij vonden het. Tegen een bergwand aan gebouwd. De rechter muur is een bergwand. Wij moesten naar boven klimmen. Aan de sneeuw te zien was het eind juni. 's Morgens waren wij bijna ingesneeuwd. Het is alleen 's zomers geopend en ligt hoog in de Alpen. Het is eigenlijk een opgewaardeerde kampeerplaats. Zulke hutten staan overal in de Alpen. Bergbeklimmers en wandelaars kunnen er overnachten zonder dat zij omkomen. Er was een grote voorraad bier en worst. Waar komt dat vandaan? vroeg ik. Het wordt gedropt door een helikopter. Maar ik dwaal weer af. Het is bij het dorp Appenzell. We waren er voor Hour of Power Zwitserland en bleven een

paar dagen extra. Een bergbeklimmerdorp. De bevolking is in tweeën te verdelen: De dorpelingen, die er altijd zijn. Ze leven daar en gaan nooit de bergen in. En dan zijn er de bergbeklimmers. Ze zijn daar niet om zich te zitten vervelen, maar om zich voor te bereiden op de volgende klim. Er leven daar dus twee soorten mensen. Aan de ene kant de welvoldane mensen, die in een sleur zitten. Aan de andere kant de bergbeklimmers, die zich voorbereiden, gereedschap regelen, plannen uitwerken, deskundigen spreken, trainen of juist rust nemen. U zegt misschien: Bobby, ik zit al zo lang in dit dal. Dan zeg ik: U zit nu in een voorbereidingstijd. U bent geen dorpeling, maar bergbeklimmer, al zit u niet op de berg.

U regelt het juiste gereedschap, ontmoet de juiste mensen, neemt rust. U regelt alles wat nodig is om de top te bereiken. Ik zeg u: God zal u de berg op brengen. Als u nu op de top staat, weet dan dat niemand daar kan blijven. Tenzij je dood bent. Alleen doden kunnen op de top blijven. Het leven is die eb en vloed. In de bergen gaat het omhoog en omlaag, als golven. Leven is een afwisseling van presteren en je prestatie loslaten om het volgende doel te bereiken dat God voor je heeft bepaald. Prachtig. Hoe kunt u werkelijk leven? Weet dat u zout bent en licht, en dat de wereld u nodig heeft.

Ik wil iedereen de kans bieden verbinding te zoeken met God. Vandaag is een mooie dag om christen te worden. Heeft u vrede met God? Heeft u vrede met uzelf? Wilt u uw leven vernieuwen, kom dan naar voren en laat mij voor u bidden. Jezus zegt: Wie Mij zal erkennen bij de mensen, zal Ik erkennen bij de Vader. Wie Mij verloochent, zal Ik verloochenen bij de Vader. Ik wil u niet veroordelen, maar liefde en genade tonen. Zodat wanneer u uw laatste adem uitblaast, u zeker weet dat u van Jezus bent en weet waar u heen gaat en opdat u nu uw leven aan Hem kan wijden, en Hem liefhebben. Kom maar. Ontvang het om niet. Bedankt, vrienden. We gaan samen bidden. Willen jullie je handen zo houden? Kan ons pastorale team ook komen? Zeg deze woorden met mij... Destijds stapte ik ook niet meteen naar voren, maar besloot wel te gaan geloven. Misschien wilt u dat besluit ook nemen.

Laten we dit allemaal zeggen.

Gebed

Houd uw handen zo en zeg met mij:

Jezus Christus, zoon van God, wees mij zondaar genadig. Ik ben nu gerechtvaardigd in Christus. Ik ben geliefd. Ik ben vergeven. Ik hoor erbij. Ik ben geroepen. En ik ben begunstigd. Schrijf mijn naam in het boek des levens van het Lam en leer mij te worden als Jezus. Vul mij met uw Heilige Geest.

In Jezus' naam, amen.

Koorzang - O God Our Help in Ages Past

O God, die droeg ons voorgeslacht in nacht en stormgebruis

Bewijs ook ons uw trouw en macht wees eeuwig ons tehuis

Amen

Zegen

Fijn dat u er was. U gaat een fantastische, gezegende week tegemoet. Vertrek met vreugde, in Jezus' naam.

De Here zegene u en behoede u. De Here doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.

De Here wende u zijn aangezicht toe en Hij geve u vrede.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.